

Votaziun chantunala dal pievel dals 19 da matg 2019

Explicaziuns dal cussegl grond

Iniziativa chantunala dal pievel per abolir la chatscha speziala (iniziativa cunter la chatscha speziala)

L'iniziativa cunter la chatscha speziala pretenda cun la stritgada da l'art. 11 al. 4 ed al. 5 da la lescha chantunala da chatscha, che la chatscha speziala vegnia abolida. Sco alternativa duai la chatscha auta durar da nov 25 dis empè da 21 dis e vegnir pratitgada – betg sco tenor il dretg vertent mo il settember – mabain er l'october. Oz è ultra da quai admissa in'unica interrupziun da la chatscha d'almain 3 dis in suenter l'auter, tenor il text da l'iniziativa po la chatscha dentant er vegnir interrutta pliras giadas en il futur. Plinavant vegn stritgada tenor il text da l'iniziativa la resalva, tenor la quala il temp da paregliament sto vegnir resguardà. E la finala pretenda l'iniziativa ch'ils plans da prelevaziun stoppian vegnir ademplids stringentamain durant la chatscha auta ordinaria, en mintga cas fin ils 31 d'october. Quai duai vegnir cuntanschì cun ina chatscha pli intensiva en ils asils da selvaschina.

Il cussegl grond refusa l'iniziativa senza cuntraproposta.

Explicaziuns a partir da p. 3

Project da votaziun p. 13

Stimadas conburgaisas e stimads conburgais

Nus As suttamettain il suandant project per la votaziun:

Iniziativa chantunala dal pievel per abolir la chatscha speziala (iniziativa cunter la chatscha speziala)

Ils 4 da december 2018 ha il cussegl grond tractà l'iniziativa chantunala dal pievel per abolir la chatscha speziala (iniziativa cunter la chatscha speziala) per mauns da la votaziun dal pievel. Cun 96 cunter 1 vusch e 13 abstenziuns recumonda el a las votantas ed als votants dal Grischun da refusar l'iniziativa.

A. Il project da votaziun en detagl

1. Cuntegn e finamiras da l'iniziativa

Ils 21 d'avust 2013 han represchentantas e represchentants dal comité d'iniziativa inoltrà a la chanzlia chantunala l'iniziativa chantunala dal pievel per abolir la chatscha speziala (iniziativa cunter la chatscha speziala). L'iniziativa è vegnida formulada en furma d'in sboz elavurà en il senn da l'art. 12 al. 2 cifra 1 e da l'art. 13 al. 1 da la costituziun dal chantun Grischun dals 14 da settember 2003 (CC; DG 110.100). Las votantas ed ils votants che han sutsegnà questa iniziativa pretendan che l'art. 11 da la lescha chantunala da chatscha dals 4 da zercladur 1989 (LCC; DG 740.000) vegnia midà sco suonda (**midadas marcadas**):

«Art. 11 Temps da chatscha, plans da prelevaziun

¹ *La regenza fixescha ils temps da chatscha entaifer las periodas tenor l'alinea 2 uschia, ch'ils plans da prelevaziun pon vegnir ademplitds **cumplainamain** entaifer in temp uschè curt sco pussaivel, **en minga cas durant la chatscha auta ordinaria. En quest connex ston quels plans vegnir concepids uschia ch'ils effectivs da selvaschina, resguardond ils asils da selvaschina e lur situaziun, possian vegnir regulads senza chatscha speziala.***

² *Ils temps da chatscha ston vegnir fixads entaifer las suandantas periodas:*

a) *chatscha auta: **ils mais** da settember **e d'october**, tut en tut maximalmain **25** dis cun la pussaivladad d'interrumper la chatscha **pliras giadas** per la durada d'almain trais dis in suenter l'auter;*

b) *naginas midadas*

c) *naginas midadas*

d) *naginas midadas*

³ *naginas midadas*

⁴ **aboli**

⁵ **aboli**»

Il punct central e la finamira da la dumonda d'iniziativa èn quels d'abolir la chatscha speziala che ha lieu en tscher-tas regiuns durant ils mais da november

e da december. Las iniziantas ed ils iniziants fan valair che las autoritads ch'èn responsablas per la planisaziun da la chatscha na sajan betg stadas en cas ils ultims onns da regular las populaziuns da selvaschina durant la chatscha auta ordinaria. Sco consequenza da quai saja vegnida ordinada durant ils ultims onns senza excepziun ina chatscha speziala.

2. La regulaziun vertenta en la lescha chantunala da chatscha

Tenor la regulaziun vertenta fixescha la regenza ils temps da chatscha. Gia oz stoì però vegnir guardà ch'ils plans da prelevaziun vegnian ademplids entaifer in temp uschè curt sco pussaivel (art. 11 al. 1 ed al. 3 LCC). Tenor l'art. 11 al. 2 lit. a LCC sto la chatscha vegnir pratigada il mais da settember durant tut en tut maximalmain 21 dis cun la pussaivladad d'interrumper la chatscha per la durada d'almain 3 dis in suenter l'auter. Il temp da paregliament, en spezial il temp da chailira dals tschiervs, sto vegnir resguardà (art. 11 al. 1 LCC). Sch'ils plans da prelevaziun na vegnan betg ademplids, po la regenza tenor l'art. 11 al. 4 LCC ordinar chatschas spezialas fin il pli tard ils 20 da december per regular las populaziuns da selvaschina (uschenumnà concept da dus stgalims). En quest cas relascha ella las disposiziuns necessarias per realisar las chatschas spezialas. Per quest intent po la regenza restrenscher la valaivladad da la patentà da chatscha sin tscherts territoris, e quai sin basa dal dumber da la selvaschina che sto vegnir sajettada sco er sin basa da la grondezza dal territori da chatscha. Perquai che la chatscha speziala en il Grischun sa concentrescha mo sin tschiervs e sin chavriels (ils portgs

selvadis èn fin ussa relevants mo en il Mesauc), pertutga l'iniziativa cunter la chatscha speziala actualmain mo questas duas spezias d'animals.

3. Sfidas per la planisaziun da la chatscha

Ina incumbensa centrala da la chatscha è quella da procurar che las populaziuns da selvaschina sajan adattadas al tip ed a la purschida da la cuntrada cultivada che serve a blers scopos e che las populaziuns hajan ina structura natirala en quai che concerna las classas da vegliadetgna e la repartiziun dals animals masculins e feminins. La populaziun da selvaschina e las resursas dal spazi da viver ston star en ina relaziun equilibrada ina cun l'autra. Populaziuns memia grondas ston vegnir reducidas er en l'interess da la selvaschina. Sch'il spazi da viver vegn surexplotà, han ils animals ina cundiziun pli nauscha. Cun quai crescha la ristga per malsognas e grondas murias durant envierns cun blera naiv. La finamira da regular la populaziun è ultra da quai quella da limitar ils donns da selvaschina vi dal gaud (donns da ruier e da scursar en il gaud da protecziun) e vi da culturas agricolas ad ina dimensiun supportabla sco er da reducir accidents d'autos cun selvaschina, il motiv il pli frequent per accidents da traffic. Quai èn grondas sfidas per la planisaziun da la chatscha, perquai che spezialmain il dumber da tschiervs è creschì fermamain durant ils ultims onns en il territori alpin svizzer sco er da l'exteriur vischin. Ensemen cun ina gronda rata da reproducziun dal tschierv èn stads responsabels per quai en spezial l'augment da la surfatscha da gaud che vala sco territori da retratga difficil per la chatscha, l'intensivaziun en

l'agricultura che ha chaschunà ina meglra basa da nutriment er per il tshierv e numnadamain er envierns miaivels.

In'ulteriura gronda sfida per la planisaziun da la chatscha èn tar il tshierv las populaziuns migrantas. Pervia da la situaziun climaticamain avantagiusa dal chantun Grischun immigreschan durant il tard atun e durant l'enviern grondas populaziuns da tshiervs or dals chantuns cunfinants sco er or da l'exteriur vischin en il chantun. Perquai che questas populaziuns da tshiervs n'èn betg en il Grischun durant ils mais da settember e d'october, na poi alura betg vegnir fatg chatscha sin ellas.

4. Il concept da dus stgalims actual

Il concept da dus stgalims per la chatscha sin tshiervs e chavriels (sco er portgs selvadis), che consista da la chatscha auta e da la chatscha speziala posteriura, è vegnì sviluppà per tut il Grischun sin basa da l'anteriur problem cun tshiervs enturn il Parc nazional svizzer dals onns 1972 fin 1988. Mintgamai cun ina decisiun dal pievel è el vegnì francà en la lescha chantunala da chatscha cun la revisiun totala da l'onn 1989 e sviluppà vinavant l'onn 2006. Per la chatscha auta il settember, a la quala tut las chatschadras e tut ils chatschaders han il dretg da sa participar durant 21 dis en l'entir chantun, valan las prescripziuns tradiziunals dal sistem da patenta. La premissa la pli impurtanta per in success da chatscha grond e duravel è la derasaziun dal tshierv sin tut il territori grischun durant il settember. Quai vegn cuntanschì cun ina rait d'asils da selvaschina che han savens surfatschas pitschnas ensemen cun la pro-

tecziun – pronunziada sapientivamain durant la chatscha auta – dals tshiervs cun curuna, dals animals-mamma sco er dals animals giuvens da l'onn actual. Per quest intent è il dumber dals asils da selvaschina vegnì quasi dublegià ils ultims 20 onns, senza che lur surfatscha totala è vegnida midada, e correspudentamain è la media da la surfatscha dals singuls asils da selvaschina vegnida smesada. Uschia èsi garantì che blers animals, che dastgan vegnir sajettads, sa trategnan en territoris da chatscha averts. Ultra da quai è questa derasaziun sin tut il territori grischun ensemen cun la purschida da plazzas da pascular che stattan a disposiziun ina premissa impurtanta per la selvaschina per sa preparar optimalmain per l'enviern. In augment dal squitsch da chatscha sin ils tshiervs cun curuna, sin ils animals-mamma e/u sin ils animals giuvens avess per consequenza che quests animals ed uschia la populaziun dals tshiervs sa concentrass en ils territoris libers da disturbis e scumandads per la chatscha. En cas dal tshierv vegn il plan da prelevaziun ademplì cun la chatscha auta per var trais quarts en la media da blers onns, en cas dal chavriel per 88 pertschient.

Suenter ch'ils animals èn ids en ils quartiers d'enviern, quai che po durar fin 1 mais tut tenor l'autozza entaifer il chantun, vegn terminada la regulaziun cun la chatscha speziala, che suonda la chatscha auta e ch'è part da la chatscha da patenta. Ina regulaziun duravla da las populaziuns da tshiervs po vegnir cuntanschida mo cun prelevar ils animals feminins reproductivs. Perquai che la chatscha speziala è controllada pli fitg che la chatscha auta (dumber da chatschadras e da chatschaders enconuscent,

sistida resp. terminaziun da la chatscha è pussaivla mintga di), po la chatscha sin tshiervs e sin chavriels giuvens e sin animals-mamma, ch'è necessaria per regular la populaziun, vegnir pratigada en moda sistematica ed adattada a las rela-

ziuns regionalas. Il sguard sur il cunfin mussa ch'igl è pussaivel da regular las populaziuns da tshiervs en ils chantuns vischins ed en ils pajais cun grondas populaziuns da tshiervs mo, sche la chatscha dura almain fin il december.

	Cumenza-ment da la chatscha	Fin da la chatscha	Sistem da chatscha
Svizra			
Grischun	01-09	16-12	chatscha da patenta
Son Gagl	15-08	15-12	chatscha da revier
Tessin	01-09	15-12	chatscha da patenta
Uri	10-09	30-11	chatscha da patenta
Glaruna	07-09	20-12	chatscha da patenta
Principadi da Liechtenstein	01-05	15-01	chatscha da revier
Austria			
Vorarlberg	10-05	14-01	chatscha da revier
Tirol	01-06	31-12	chatscha da revier
Italia			
Tirol dal sid	01-05	15-12	chatscha da revier comunala
Sondrio	01-09	08-12	chatscha da licenza
Trentino	02-05	31-12	chatscha da licenza
Germania			
Baviera	01-06	31-01	chatscha da revier

Cun l'intenziun da regular las populaziuns d'animals selvadis uschè bain sco pussaivel durant la chatscha auta, èn vegnidas e vegnan realisadas permanentamain differentas mesiras per augmentar la preda da tshiervs e da chavriels. L'onn 1989 è la chatscha auta vegnida prolungada per 4 dis e l'onn 2006 è vegnida surpigliada en la lescha l'interruptiun da la chatscha auta. Dapi l'onn 2013 vegnan ils asils da selvaschina administrads durant la chatscha auta (acziuns da stgatschar ils animals, averturas parzialas, cunfins flexibels [permess da sajettar in animal che

sa chatta fin 150m davent dal cunfin]). L'onn 2018 èn vegnidas realisadas en 70 asils da selvaschina mesiras per administrar quests asils. Dals onns 2013 fin 2015 èsi ultra da quai vegni permess en in asil da selvaschina dal Partenz da sajettar vadels-tshierv durant ils ultims dus dis da chatscha. Las mesiras han effectua in success modest e betg duraivel. Ils tshiervs han ina ferma vita sociala. La sajettada da vadels avant la mesadad d'october (avant la fin dal temp da paregliament) stira dapart las gruppas socialas, perquai ch'il liom tranter animal-mamma e vadè è

lura anc fitg ferm cumpareglià cun il temp suenter ina nova paregliaziun. La producziun da latg sa sminuescha fermamain tar l'animal-mamma a partir dal november. Tar ils chavriels cumenza quest svilup schizunt 6 emnas pli baud. Perquai n'è questa mesira betg vegnida cuntinuada.

5. Consequenzas da l'acceptaziun da l'iniziativa

Sche la chatscha terminass gia il mais d'october en il chantun Grischun, na pudess ella betg pli ademplir sia funcziun impurtanta per regular las populaziuns da selvaschina d'ungla. Questa conclusiun tira la regenza en sia missiva tar l'iniziativa cunter la chatscha speziala. Grondas populaziuns da selvaschina migreschan mintga onn la primavera, tranter la fin da mars ed il cumenzament da zercladur, suror ils cunfins chantunals e returnan pir a partir dal november puspè en il Grischun. Per regular effectivamain las populaziuns da tschiervs e da chavriels sto perquai ina part da la chatscha pudair avoir lieu er en l'avegnir durant il november ed il december, cur che la bostga ha pers la feglia ed uschia sut cundiziuns da chatscha pli facilas ed er suenter il mument da l'immigraziun da las populaziuns migrantasdalstschierivs. Schela chatscha speziala dad oz vegniss abolida, stuessan vegnir chattadas autras soluziuns per ademplir ils plans da prelevaziun. Il chantun pudess realisar uschenumnadas chatschas da reschia. Quai ha constatà il tribunal federal en la procedura giuridica concernent la valaivladad da l'iniziativa cunter la chatscha speziala. Ultra da quai arriva il tribunal federal a la conclusiun che la midada da l'art. 11 LCC prendida en mira da l'iniziativa pertutgass mo

la chatscha privata e betg la chatscha da reschia. En quellas chatschas da reschia na giessan ils chatschaders betg pli a chatscha exequind lur dretg da patentà, mabain il chantun adempliss – sa basond sin il dretg federal – las finamiras da chatscha cun agid da la surveglianza da chatscha ed eventualmain cun incumbensar chatschadras e chatschaders a partir dal 1. da november. Quai stess en cuntradiziun cun la tradiziun da la libra chatscha grischuna ch'exista en il Grischun dapi passa 140 onns.

6. Realisar ina chatscha da reschia custa bler

Per la chatscha speziala cumpra la chatschadra u il chatschader ina patentà e paja ina taxa da prelevaziun per mintga animal sajettà. Cun la taxa da prelevaziun graduada tenor classa d'animal vegn ultra da quai augmentà il squitsch da chatscha sin quellas classas d'animals che duain vegnir sajettads da preferenza. Il butin tutga a la chatschadra u al chatschader. En cas d'ina chatscha da reschia percenter exercitass il chantun ses ses dretg da regal, cun emploiads chantunals salarisads u cun personas che han il dretg d'exercitar questa chatscha. Perquai che las expensas dals fatgs da chatscha ston vegnir cuvridas tenor la legislaziun actuala (art. 21 LCC) cun las taxas da patentà e da prelevaziun e perquai che la regulaziun da las populaziuns da selvaschina è l'incumbensa principala da la chatscha, pari d'esser evident che expensas da la chatscha da reschia che resultan eventualmain stuessan vegnir cuvridas tras retgavs da las ulteriuras chatschas. Perquai che la chatscha da reschia po er vegnir qualifitgada sco incumbensa en

l'interess da la generalitad, stuess la dispoziun actuala però eventualmain vegnir reponderada cun introducir la chatscha da reschia per garantir che questa incumbensa vegnia indemnada cun meds finansials publics generals.

B. Ils arguments dal comité d'iniziativa

Pertge duess ins dir GEA a l'aboliziun da la chatscha speziala?

Las chatschadras ed ils chatschaders èn dapi onns malcontentes cun il manaschament da la chatscha, cunzunt da la chatscha speziala. Las prescripziuns adina pli restrictivas durant la chatscha auta impossibiliteschan a bleras chatschadras versadas ed a blers chatschaders versads d'avair insumma success a chatscha. Durant la chatscha auta èn ils tschiervs en ils asils bler memia numerus e bler memia gronds. Perfin chatschadras giuvnas e chatschaders giuvens sa concentreschan adina pli fitg sin la chatscha speziala, perquai ch'il success da chatscha als è garanti là cun blers asils averts e cun prescripziuns da chatscha main rigurusas. Uschia è la chatscha speziala daventada pli e pli la chatscha principala.

La chatscha speziala pratigada oz è er fitg contestada tar la populaziun che na va betg a chatscha, perquai ch'i vegn fatg chatscha sin ils animals en lur quartiers d'enviern apparentamain segirs e perquai ch'els vegnan uschia stgatschads enavos en lur quartiers da stad. Durant la chatscha auta èn protegidas vatgas-tschieriv lactantas cun lur vadels, suenter la chatscha auta èn precis quests animals sisum sin la glista da prelevaziun, sche-

bain che vatgas-tschieriv portan per part gia a partir da la fin da settember.

Pervia da quai pretenda l'iniziativa cunter la chatscha speziala che la chatscha stoppia avoir lieu ils mais da settember e d'october durant maximalmain 25 dis. A partir dal 1. da november duain esser permess mo pli prelevaziuns da tgira tras la surveglianza da chatscha tenor l'art. 31 da la lescha da chatscha.

Cuntrari a las pretensiuns da la regenza, da l'uffizi da chatscha e pestga sco er da l'uniun grischuna da chatschadras e chatschaders da patentia (UGCP) èsi pussaivel durant la chatscha auta e durant ils quatter dis da prolungaziun da l'october da reducir ils tschiervs ad ina populaziun adequata. Perfin l'uffizi federal d'ambient (UFAM) scriva ch'i saja pussaivel da regular la populaziun dals tschiervs cun in'austra maschaida da mesiras che cun la chatscha speziala. Il UFAM scriva plinavant en la consultaziun al tribunal federal che la cumissiun federala dal Parc naziunal possa tenor l'art. 6 da l'ordinaziun davart la protecciun dal parc naziunal svizzer permetter da sajettar tschiervs en il parc u d'als stgatschar or dal parc. Per cuntanscher la quota da prelevaziun prescritta, duain asils da selvaschina vegnir reducidos u abolids ed er las prescripziuns da chatscha duain vegnir adattadas e simplifitgadas.

Ils resultats da las marcaziuns da tschiervs en il Vorarlberg, en il Principadi da Liechtenstein ed en il Grischun han refutà la tesa, tenor la quala ils tschiervs migrants returnian or dal Montafon pir suenter la chatscha auta. Durant il monitoring da quatter onns 2010–2013 cun tschiervs che han purtà in emettur èn

praticamain tut ils tschiervs returnads en il Partenz ed en il Signuradi il settember ed en singuls cas il pli tard il cumenzament d'october. Che la chatscha speziala ha fatg naufragi mussan las cifras da prelevaziun da l'onn 2018 en ils districts da chatscha che na cunfineschan betg cun l'exteriur u cun in auter chantun – en quests territoris ha stuì vegnir sajettà il dumber il pli grond da tschiervs durant la chatscha speziala.

Sche tschiervs pon sa retrair senza disturbis en lur quartiers d'enviern, n'èn els er betg stressads uschè ferm, uschia che er ils donns da ruier sa reduceschan en ils gauds. Ils donns en l'agricultura pudesan vegnir reducids, sche la populaziun da selvaschina pudess vegnir reducida en moda efficazia gia il settember/october, avant la pasculaziun d'atun.

Ina muria pli gronda da selvaschina durant l'enviern, chaschunada da l'aboliziun da la chatscha speziala, sco ch'ils adversaris pretendan, na constat en nagin cas (guardar l'enviern 2017/2018, malgrà la chatscha speziala). Las iniziantas ed ils iniziants sa distanzieschan d'ina chatscha da reschia. Cun las mesiras proponidas pon ils 6000 chatschaders e chatschadras regular la populaziun da tschiervs durant la chatscha auta.

Nagin na contesta che las chatschadras ed ils chatschaders e la populaziun han dapi 30 onns dispita pervia da la chatscha speziala. Nus vulain metter ina fin a quai. Cun abolir la chatscha speziala garantin nus che la valor da la chatscha auta vegnia augmentada e ch'il manaschi da chatscha sa calma.

www.sonderjagd-gr.ch

C. Ils arguments dal cussegl grond

1. Sistem cumprovà

Il sistem da chatscha grischun actual cun ina chatscha auta libra da 21 dis durant il settember e cun ina chatscha speziala, che tegna quint dal basegn e ch'è adattada a las relaziuns localas, durant maximalmain 10 mezs dis il november ed il december è sa cumprovà. En la media da blers onns vegnan sajettads 75 pertschient dals tschiervs durant la chatscha auta e 25 pertschient durant la chatscha speziala. Cun las mesiras introducidas per augmentar la preda da chatscha auta ha il dumber da tschiervs sajettads durant la chatscha auta pudì vegnir augmentà ils ultims onns. La chatscha da l'onn 2017 è uschia er stada la meglra fin ussa.

Pervia da quai è il cussegl grond – en concordanza cun la regenza – persuadi ch'il concept odiern da dus stgalims saja la meglra soluziun per dumagnar las sfidas da la planisaziun da la chatscha en il Grischun. Sco fin ussa vegn la chatscha a stuair sa sviluppar vinavant er en l'avegnir, ed ella sto adina puspè vegnir optimada en chaussa per augmentar vinavant la preda da chatscha auta.

2. La chatscha speziala è efficazia e flexibla

La preda da chatscha auta variescha dad onn ad onn ed è differenta da regiun a regiun. La differenza da la preda da chatscha auta envers il plan da prelevaziun è en quest connex dependent dal mument da la migraziun da las populaziuns migrantas e da las cundiziuns meteorologicas durant la chatscha auta, pia da facturs

che na pon betg vegnir influenzads da la planisaziun da la chatscha e che pon esser fitg differents dad onn ad onn e da regiun a regiun. Per ch'ils dumbers dals tschiervs e dals chavriels che sa multipligieschan fitg bain pon vegnir regulads, ston vegnir sajettads oravant tut animals feminins e giuvens. Questa intervenziun pretensiusa po vegnir realisada il meglier cun la chatscha speziala sco chatscha regulativa fina controllada. Oz exequeschan circa 2000 chatschadras grischunas e chatschaders grischuns questa regulaziun fina durant 1 fin maximalmain 10 mezs dis en november ed en december, e quai tut tenor basegn ed en moda adattada a la regiun. Il territori, nua che la selvaschina passenta l'enviern, vegn disturbà per in temp minim. Questa flexibilitad e questa efficienza na pon vegnir cuntanschidas cun nagin auter model.

3. Nagins experiments sin donn e cust dal gaud da protecziun

Il gaud ans protegia en il Grischun cunter lavinas, cunter crudada da crappa, cunter aua gronda e cunter bovas da glitta e glera. Senza ina regulaziun suffizienta da la populaziun da selvaschina è er periclitada la regiuvinaziun natirala dal gaud da protecziun pervia da las ruissas da la selvaschina. Experiments tar l'evitada da donns da selvaschina en il gaud da protecziun n'èn betg inditgads e ston vegnir evitads.

4. L'iniziativa manchenta sia finamira

Las iniziantas ed ils iniziants na vulan naginas intervenziuns da chatscha suenter la fin d'october. Per regular suffizienta-

main il dumber da selvaschina è talas intervenziuns però indispensablas. Er suenter l'acceptaziun da l'iniziativa ston vegnir fatg quint ch'ils plans da prelevaziun per il tschierv vegnan manchentads sin la chatscha auta – tut tenor l'aura – per var 600 fin 1800 animals. Perquai ston dar en mintga cas er en l'avegnir – sco en ils chantuns ed en ils pajais vischins – ina chatscha durant il tard atun e l'enviern. En cas da l'acceptaziun da l'iniziativa na sa tracti pervia da quai betg primarmain da la dumonda, sche e cura ch'ils tschiervs vegnan sajettads, mabain da tgi. Perquai che la chatscha privata na fiss betg pli permessa suenter la fin d'october, duvrassi en il futur ina chatscha da reschia organisada dal chantun.

5. Periclitaziun da la libra chatscha grischuna da patenta

Il cussegl grond na vuless betg ch'ina tala chatscha da reschia stoppia vegnir introducida. El è da l'avis ch'ils plans da prelevaziun duessan vegnir ademplids vinavant da las chatschadras grischunas e dals chatschaders grischuns. En il rom da la chatscha da patenta è quai però mo pussaivel cun ina chatscha posteriura durant ils mais da november e da december (populaziuns migrantas, aura e.u.v.). Sche l'iniziativa vegniss acceptada, daventassi nunpussaivel per la chatscha da patenta d'ademplir questa incumbensa en il servetsch da la generalitad. La consequenza fiss ina statalisaziun parziala da la chatscha. Quai na vul apparentamain nagin, ma quai fiss la consequenza inevitabla, sche l'iniziativa vegniss acceptada.

6. Betg metter en privel in model da success

Il cussegl grond è persuadì dal sistem da chatscha odiern cun la chatscha auta e cun la chatscha speziala che suonda. Quel sistem vegn pratitgà dapi passa 40 onns ed è sa cumprovà. Ils concepts da chatscha èn vegnids sviluppads sur blers onns en in dialog tranter differents uffizis e tranter la represchentanza da las chatschadras e dals chatschaders. L'acceptaziun da l'iniziativa cunter la chatscha speziala mettess en dumonda quests concepts da chatscha che funcziunan bain ed impediss lur ulteriur svilup persistent e lur optimaziun.

D. Proposta

En la sessiun da december 2018 ha il cussegl grond refusà l'iniziativa chantunala dal pievel per abolir la chatscha speziala (iniziativa cunter la chatscha speziala) cun 96 cunter 1 vusch e 13 abstenziuns. El ha renunzià da preschentar ina cuntraproposta. Nus As proponin, stimadas conburgaisas e stimads conburgais, da refusar l'iniziativa chantunala dal pievel per abolir la chatscha speziala (iniziativa cunter la chatscha speziala).

En num dal cussegl grond:

La presidenta:

Tina Gartmann-Albin

Il chancelier:

Daniel Spadin

Project da votaziun

Conclus dal cussegl grond davart l'iniziativa chantunala dal pievel per abolir la chatscha speziala (iniziativa cunter la chatscha speziala)

Concludi dal cussegl grond ils 4 da december 2018

1. I vegn entrà en il project.
2. Al pievel vegni recumandà da refusar l'iniziativa chantunala dal pievel per abolir la chatscha speziala (iniziativa cunter la chatscha speziala).
3. I vegn desisti da suttametter ina cuntraproposta.

Text da l'iniziativa dal pievel

Sa basond sin l'art. 12 al. 2 da la constituziun chantunala inoltreschan las votantas ed ils votants sutsegnads la suandanta proposta (**midadas da la lescha chantunala da chatscha [LCC; DG 740.000] marcadas**):

Art. 11 Temps da chatscha, plans da prelevaziun

¹ La regenza fixescha ils temps da chatscha entaifer las periodas tenor l'alineia 2 uschia, ch'ils plans da prelevaziun pon vegnir ademplids **cumplainamain** entaifer in temp uschè curt sco pussaivel, **en mintga cas durant la chatscha auta ordinaria. En quest connex ston quels plans vegnir concepids uschia ch'ils effectivs da selvaschina, resguardond ils asils da selvaschina e lur situaziun, possian vegnir regulads senza chatscha speziala.**

² Ils temps da chatscha ston vegnir fixads entaifer las suandantas periodas:

- a) chatscha auta: **ils mais** da settember e **d'october**, tut en tut maximalmain **25** dis cun la pussaivladad d'interrumper la chatscha **pliras giadas** per la durada d'almain trais dis in suenter l'auter;
- b) naginas midadas
- c) naginas midadas
- d) naginas midadas

³ naginas midadas

⁴ **aboli**

⁵ **aboli**

Votar è pli simpel che quai ch'ins pensa!

Sche Vus essas absenta u absent la dumen-
gia da votaziun u sche Vus duessas esser
impedida u impedi da votar a l'urna,
avais Vus las suandantas pussaivladads
da prender part a la votaziun:

1. Votaziun anticipada

Er en Vossa vischnanca avais Vus la pus-
saivladad da votar durant almain dus
dals ultims quatter dis avant il di da vota-
ziun, numnadamain

- cun votar a l'urna
u
- cun consegnar il cedel da votar en ina
cuverta serrada ad in uffizi communal.

2. Votaziun per corrispondenza

- Ils documents necessaris (cuverta da
resposta, cuverta da votar) survegnis
Vus automaticamain da la vischnanca.
- La cuverta da risposta u l'attest da
votar stuais Vus **suttascriver** en mintga
cas, autramain n'è Voss cedel betg
valaivel.
- Plinavant avais Vus duas pussaivladads
da votar per corrispondenza: Vus sur-
dais la cuverta da risposta a la **posta** u
Vus mettais la cuverta en ina **chascha
da brevs da l'administraziun commu-
nala inditgada da la vischnanca**.

Vossa chanzlia communal As vegn a
responder tuttas dumondas en connex
cun la votaziun anticipada e cun la vota-
ziun per corrispondenza. Legiai per pla-
schair er las publicaziuns uffizialas.